

ajánlok

110— lei
80— lei
90— lei

35— lei
75— lei
1350 lei

gyártul!!!

450 lei
110— lei
340— lei
ron alul.
prárukat.
zaveszek.

LUJ,

fi
fiat
fémert)

3080-I
ugót, sta-
kot, üveg-
kénalapot,
at, parafa-
"Berolina"
asbesz-
pezsőgő-
üvegek-
tubusokat,
rizkorkel,
alamennyi
legelősebb

afatol!

leton 471.

os eredeti

gyártmány

nyiségben

leton 471.

tvérek

dése

szul 14.

ás!

gosok!

ümérték
rezhetők
1390
ben Cluj

ár

ilométer
ita urnál
4396

yt

it

79.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Kisfalussy, Str. Barco
No. 10. — Brüssel-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség ----- 977
Kiadóhivatal ----- 544
Nyomda ----- 879
Működő osztály ----- 455
Dr. N. Es. ----- 928

Kéziratok kizárólag a
Szerkesztőségnek eljuttat-
nak. Kéziratokat nem
visszavesszük és nem önti-
váltunk meg.

V. évfolyam, 183. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ab 26

Lejár
Hermann Goldschmidt ur

szelle 11

Wien

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Félférvére ----- 120 lei
Egy hónapra ----- 40 lei
Egy számbúra pályaudvarra
és vidéken le 2 lei

1922. augusztus 20. Vasárnap

Tizenhétmillió zsidó

A hivatalos világstatisztika néhány évvel ezelőtti mindössze nyolc-
millió zsidóról tudott. A szám azon-
ban állandóan növekedik. Egyidő-
re tizenkétmillióról beszél a statisztika,
amerikai zsidó statisztikusok pedig
tizenhárom millióról. Most az-
án Dawis Trietsch, aki Arthur Rappin
után a zsidóság legjelentősebb
nemzetgazdásza, előáll a maga
biztos és meglepő adataival és azt
állítja, hogy a világon tizenhétmillió
zsidó él. Dawis Trietsch adatai nem
hátszálponosságra felelnek, ezek meg-
közelítik a tényeket. De lehet öt-
tízmillió. Látani lehet, hogy számi-
tásai és becslései meglehetősen tar-
toskodóak. A tudós lefokozott igé-
nyeivel mérte a különböző területek
zsidóságát. Hogy csak egy-két adatát
említsük, Nagyromániára kilenc-
százezer zsidót számít és Magyaror-
szágra ötszázszázötvenet. Pedig mi tudjuk,
hogy Nagyromániának ma több mint
egy millió ötszázszázötven zsidó lakosa van
és Magyarország zsidósága is több a
félmilliónál, hiszen Budapest egy-
maga közel háromszázszáz zsidóval
szerepel. Trietsch adatait és vég-
számjait tehát olyanokként kell el-
fogadnunk, mint amelyek egyáltalán
nem optimisták és nem túlzottak.
Ha az ő számközlés mért számjait
megfolytatnánk azokkal a számokkal,
amiket a tudós objektivitása le szot-
tolt meg, legalábbis tizennyolc-
hatszázszázötven zsidóról beszélhetnénk.
De mondjuk, hogy ezek tizenhét-
millió, ez a szám is meglehetősen nagy
és különösen erőteljes ugrás a hiva-
talos statisztika nyolcmilliójáról.

Mit bizonyít ez a villámgyors
emelkedés? Semmiestre sem termé-
zetes szaporulat ez, hiszen még a
zsidóság kiváló embertermelő képes-
sége mellett is évtizedekre volna
szüksége, amíg nyolcmillióról tizen-
hétmillióra szaporodik. A valóságban
nem történt ilyen gyors szaporodás,
nem történt semilyen természetellen-
es ugrás, csak a statisztikai szám
vált megbízhatóbbá. A tizenhétmil-
liós zsidóság már tegnap is megvolt.
Hogy csak ma tudunk róla, érdekes
és jellegzetes okai vannak. Tegnap
a világ csak nyolcmillióról tudott,
holott a tegnapi statisztika volt olyan
pontos és kimerítő mint a mai, de
a tegnapi zsidó is más volt ám. Teg-
nap zsidója azt mondta magáról: én
német vagyok, angol vagyok, hol-
landus vagyok, dán vagyok, olasz,
francia, magyar és orosz vagyok.
Tegnap óta sulyosan megfordult az
idő a tengelye körül. Tegnap óta
lényegesen megfogytak a világ
nemzetei. Nemcsak a háború miatt,
amely a zsidóságot még sulyosabban
megtépázta mint minden más né-
pet, hiszen a zsidókat franktirőrök is
irtották és pogromok is pusztították,
de megfogytak a világ népei a
zsidóság felől is, amelynek fiai egyre
nagyobb tömegekben léptek ki a
zöld közönségekből, hogy a maguk
népi közössége mellett legyenek hit-
vallást. Igenis a statisztika csak
most tudhatta meg a való igazat,
amióta színvallás történt s amióta a
zsidóságot nem kenik bele többé az
idegen népekbe és nem alkalmazzák
statisztikajavító néppótlóknak.

A folyamat még nem záródott le, a
kiválás s az új egységbetömörülés még
egyre tart. A statisztika se zárulhatott
le. Biztosak vagyunk felőle, hogy ha az
egész világ zsidósága szintvált, husz-
milliónál is nagyobb számot mon-
dhat magának a zsidóság már ma.

Hatalmas szám, hatalmas nép, egyike
a világ jelentős nemzeteinek. Európa
új kisállamai közül egységes díszeked-
het ekkora homogén nemzettel. És
ma már senki sincs, aki a kisállamok
létfogósultságát kétségbe vonná. Szer-
encsére egyre jobban megközelíti a
világ a zsidóság igazságait is, kezdik
belátni, hogy ez a nép külön indivi-
dum a nemzetek között, joga van
hozzá, hogy élje a maga külön éle-
tét, joga van a külön kulturájához,
joga van hozzá, hogy nemcsak ősrégi
embersajátosságait fejlessze és nagyra
nővelje és joga van hozzá, hogy egy
földdarab ezen a nagy földtekén az
ővé legyen. És ami a legörvendete-
sebb, maga a zsidóság is kezdi át-
érzeni a maga igazságait. És a tizen-
hétmillió statisztikai szám bizonyítja
ezt. Amikor a kétes év szétzört,
hasátlan, sokatszenvedett zsidóság
eljutott odáig, hogy végre fiaiak

legjobbjai lerakhatták országának, a
história Erec Jiszraelnek újabb fun-
damentumait, amikor egy világ is-
merte el végre a zaidó haza jogos-
ságát és szükségességét, elérkez-
tünk egyúttal a hatalmas számátáció-
hoz, a tizenhétmillióhoz (és ez a stá-
ció, mi tagadás, nagyon jól esik ne-
künk. Bizalommal és erővel tölt al
bennünket, szót vagyunk ugyan
szórván az egész földön, de már köze-
ledünk egymáshoz és ha céljainkra
és ama tengermenti keleti országra
gondolunk és a maroknyiakra, akik
ott Ezra és Nechemia honalapító
munkáját folytatják, akkor mind-
annyian egymáshoz húzunk és egy-
másra világítunk, mint az ég csilla-
gai a gravitációs törvény titkos pa-
rancsa slatt. És akármilyen szétszór-
tak vagyunk, már nem egy maroknyi
nép, de egy nagy nemzet energiáit
és igéretét érezzük magunkban.

London és Páris között Belgium közvetít

Elhalasztották a jóvátételi bizottság ülését. Átadták a szövetségesek vá- laszjegyzékét Németországnak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, aug. 19. A jóvátételi bizott-
ság ülését elhalasztották, amit francia
körökben kedvező jelnek tekintenek.
Az elbalszítást a belga képviselő aján-
lotta. Poincaré az elhalasztást elfogadta,
mire a minisztertanács megegyezett,
hogy bevárják a belga és orosz kö-
vetiellátásokat. A döntés a franciák
kezeiben van. A belgák minden befolyás-
talúsággal a London és Páris közötti
megegyezésen fáradoznak. Hír szerint
Anglia komolyan foglalkozik az-
zal a tervvel, hogy teljesen
visszavonul a szárazföldi poli-
tikától.

A belga kormány újabb javaslat-
tal kísérli meg az antantot összetar-
tani. Eszerint Németország a legkö-
zelebbi törlesztések helyett bankok
és kereskedők által garantált váltó-
kat adhat.

A hivatalos francia sajtó elu-
sitja ezt a tervet és egyre élesebb-
ben támadja Angliát és főképp Lloyd
Georgeot. Angliát vádolják meg az-
zal, hogy olyan politikai és gazda-
sági előnyöket szerzett magának,
melyek a szövetségeseket és magát
a németeket is megkárosítják és e-
nek következménye az, hogy Német-
ország nem tud fizetni.

Helyszíni szemle

Páris, augusztus 19. A jóvátételi
bizottság plenáris ülésén elhatározták,
hogy Maucolat, a garanciabizott-
ság elnöke és Brandburyt, a jóváté-
teli bizottság tagját pár napi tar-
tózódásra Berlinbe küldik, hogy sze-
mélyes információkat szerezzenek Né-
metország fizetési képességéről. A
küldöttök tanácskozási fogaak foly-
tatni a német kormányral, Hermes
pénzügyminiszterrel és Bermann ál-
lamtitkárral. A tanácskozások lesz-
nek hivatalosak és a moratórium-
kérdés elintézését.

Külön-külön fognak tárgyalni a szövetségesek Németországgal

Berlin, augusztus 19. A Wolff-
bureau szikratívírata a Radorhoz:

Az angol kormány ma átnyújtotta a
Londoni német nagykövetségnek a
szövetségesek kollektív válaszáat a
német kormány július 14-iki jegyzé-
kére. A válasz szerint a szövetsé-
gesek az augusztus 15-én esedékes volt
2 millió angol font lefizetésére ezen
naptól számított 4 héten belül hala-
dátot adnak. A szövetségesek az
1921 augusztus 10-iki megállapodást
felmondják és a német kormányval
külön-külön kívánnak tárgyalásokat
folytatni és megállapodni. A megállá-
podásokat előterjesztik a jóvátételi
bizottsághoz jóváhagyás végett. A
Wolff-ügynökség ehhez megjegyzi,
hogy ebből következik, hogy Német-
ország szeptember közepéig további
fizetéseket teljesíteni nem köteles.

„A német közgazdaság sirjánál“

Berlin, augusztus 19. Az egész
sajtó a „német közgazdaság sirjánál“
címen és más hasonló címeken tra-
gikus hangú cikkeket rendkívül
kritikusnak mondja a helyzetet. Attól
félnek, hogy teljes összeomlás köve-
kezik. Különösen jellemzőnek mon-
dják, hogy Wirth beszédét az antant
sajtó akarja nem akard, nem tudja
mérészkelni, annyira komoly igazsá-
gokat tartalmazott. Wirth tudniillik
azzal vádolta Poincarét, hogy hazu-
dik, amikor azt állítja, hogy Német-
ország 4 milliárd kölcsönt ajánlott
fel Csehszlovákiának és hogy Romá-
niában és Dániában bankokat álli-
tottak fel a marka eladásának közve-
titésére. Ha Wirth szövetségi Francia-
ország halálhozó politikája miatt
süket fülekre találunk az antant
férfiainál, akkor az európai kultúra
csődje elkérthetetlen lesz és Német-
ország immár menthetetlenül a bol-
sevizmus örvényébe kerül. (Wolff-
ügynökség.)

Uj konferencia Brüsszelben

London, augusztus 19. A szövet-
séges hatalmak novemberben új
konferenciára ülnek össze Brüsszel-
ben. Ha Franciaország nehézségeket
támaszt, nélküle tárgyalnak.

Redukálják a rajnai francia sereget

Páris, augusztus 19. A Rajna
keleti partján lévő francia seregből
35.000 embert hazabocsátottak.

Uj helyzet Kisáziában

Athén, aug. 19. A szövetséges nagy-
követek a görög kormányt tegnap
kollektív jegyzékkel nyújtották át, amely-
ben tudomásra hozzák, hogy a szír-
nai proklamáció Kisáziában új kö-
zigazgatási és politikai helyzetet terem-
tet. A szövetségesek a proklamációt
csak fenntartással vehetik tudomásul és
nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy a
kisázsiai helyzetet a békeszerződés ut-
ján kell véglegesen rendezni.

Általános sztrájk fenyeget Budapesten

Az összes vasmunkások sztrájkolnak

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapest, aug. 19. A vasgyárosok
és a munkások közötti tárgyalások
nem vezettek eredményre. A munka-
adók nem voltak hajlandók engedménye-
ket tenni és a magyar vasiparban
máris hatalmas erővel indult meg a
sztrájkmozgalom. A munkabeszünteté-
sek egyre szaporodnak és ha rövi-
desen nem sikerül megegyezést létre-
hozni, akkor valószínűleg még a mai
nap folyamán az összes vasmunkás-
szervezetek kimondják az általános
sztrájkot. Minden nagyobb gyár mun-
kásai, köztük Weisz Manfred gyárának
hat ezer munkása már sztrájkba lépett.

A főváros negyvenezer vasmun- kásából eddig mintegy huszezer munkás sztrájkol.

A vasművek országos szövetségének
felvilágosítása szerint a sztrájk igazi
oka hatalmi kérdés csupán és a
szervezett vasmunkások erőpőbjája
akár lenni a munkaadókkal szemben.

A fővárosban óriási feltűnést kel-
tett, hogy a sztrájkban

a keresztényszocialista munká- sok szolidaritásuk a szociale- demokratákkal.

A munkásság minden pártánya-
laton felül egységes képet mutat. Po-
litikai körökben nagy izgalommal tár-
gyalják az egyre kiterjedő sztrájkmoz-
galmat és attól tartanak, hogy rövide-
sen a rokonszámuk és más ipar mun-
kásai is felhagyják a kedvező alkalmat
és megszűntetik a munkát.

Andrejka főkapitányhelyettes szerint
a tárgyalások folynak, de érdemileg
ezidőszent még nem nyilatkozhat. A
hatóságok mindent elkövetnek, hogy
az egység létrejöjjön.

A rendőrség teljes készenlétsé-
ben van, de rendzavarás eddig még sehol
nem történt.

Általános sztrájk

Budapest, augusztus 19. A vasmun-
kások hőmozgalma általános sztrájkká
fejlődött. A fővárosi gyárakban és
nagyobb üzemekben kivétel nélkül
szünetel a munka. A differenciák kizáróan
elvi természetűek, amikből a munkások
praxtis-kérdést csinálnak. Illetékes
helyen hangsúlyozzák, hogy megegye-
zésre kevés a remény. A tegnapi mi-
nisztertanács a sztrájk ügyével is fog-
lalkozott. A kormány nem lát okot be-
avatkozásra.

A zsidóság a világtörténelem színpadán

Irta Davis Trietsch

A nagy zsidó nemzetgazdász és statisztikus a Palesztina-mandátum ratifikálása alkalmából írta ezt a pompás tanulmányt az Uj Keletnek.

I.

A Balfour-deklaráció, amelyet most ratifikált a népszövetség, egyetlen rövid mondattal elismerte a zsidó nemzet egzisztenciáját és jussát Palesztinához. Az új időknek talán ez volt a legszébb politikai akta, mégis vannak még olyanok, akik kételkednek ennek az aktusnak a jogosságában és ezért talán nem fölösleges munka, ha megvizsgáljuk a fundamentumát.

Tények uralkodnak a politikán. Szimpátiák és antipátiák olykor-olykor nagy jelentőségre erősödhetnek, de a tényekkel szemben csak kevés ideig tarthatják meg a fontosságukat.

A népek életében a legfontosabb és leginkább döntő tények a következők: a szám, a minőség, a fejlődési tendencia, a nép helyzete és kiterjedése, a külvilág rokonszenve vagy ellenérzése és végül az emelkedésről vagy hanyatlásról való öntudat, amely magából a népből sarjad ki.

Némelyek még ma is vitatják a Balfour-féle felfogás jogosságát, sőt talán kétségbe is vonják és ez a törekvés sajátságos módon a tudatlanságra támaszkodik, arra, hogy az emberiség nagy része csak kevéssé ismeri a mai zsidóság alapvető tényeit. Hát csak nézzük közelebbről meg a dolgokat.

Legelőbb:

tizenhétmilliónál többen vagyunk.

Ex a szám 1922-re érvényes. De vannak zsidók és nemzsidók, akik azt hiszik, hogy ettől a számtól még messze állunk és csak tévútra és nagyon lassan szakadnak el a fix-vagy tizenkétmillióval becsültől, amelyet talán husz évvel ezelőtt lehetett helyesnek mondani.

Az sem áll, hogy hanyatlásnak indultunk. Nemcsak ellenségeink, de barátaink között is terjesztik ezt a legendát. Hát ez nem igaz. Az európai kultúrkörnek egyetlen nemzete sem mutathat fel olyan szaporodási tendenciát, mint a zsidó nemzet. A világ-háborút megelőző generációban, az 1881-től 1914-ig terjedő harminchárom esztendősi periódusban a zsidóság száma kétszeresére emelkedett, míg a legkedvezőbb viszonyok között élő más kultúrnépek hasonló szaporodást csak hetven év alatt érthettek el. Ha ez a szaporodás csak féligmeddig is tovább tartja magát, akkor harminc esztendő múlva, tehát 1950 körülbelül harmincmillióra szaporodhatik a zsidóság. Világos, hogy az igazi államférfini megfontolás különbséget tesz hanyatló vagy stagnáló népek között és olyanok közt, amelyek erőteljes emelkedés felé törnek.

Hogy a zsidóság világszáma az utolsó generációban megduplázódott, azt még azokból a statisztikákból is tudom bizonyítani, amelyek az összzsidóság tényleges számát tudatosan vagy tudatlanul jó erősen lenyomják. Be tudom ezt bizonyítani azokból a számokból, amiket ők maguk rögzítettek, le vagy olyan helyesbítésekből, amelyeket megőrizni nem lehet. E bebizonyítható számítás alapján

a zsidóság évi szaporodása több mint két százalék, ami az európai kultúrnépek átlagos szaporodásának majdnem a kétszerese.

Két fontos körülményben gyökerezik ez a nagy szaporodás, abban, hogy a zsidók között a születések átlaga az extrém magasabb, mint a többi népnél és abban, hogy a csecsemő-halandóság általában csökélyebb. E két körülmény összevetése a zsidók jelenlényében hosszabb élettartamát eredményezi.

Hogy megállapításaimat pregnans formába öntsem, önmagamot idézve ezt mondom: a zsidók születési statisztiká-

jában a keleti, halálozási statisztikájában a nyugati tendencia dominál.

Az összzsidóságban a születések száma körülbelül 3,5 százalék, a halálozásoké 1,3 százalék, a többlet tehát 2,2 százalék. A zsidó világ évi szaporodása ennél fogva 370 000 lélek, vagy másként, de így is elég pontosan: naponta ezer lélek.

A számunkkal, a szaporodásunkkal, a kiterjedésünkkel és a minőségünkkel szemben a tegnapi és a tegnapelőtti esz-közei merőben tehetetlenek.

A kiirtás lehetetlen, az üldözés impraktikus, az asszimiláció kivihetetlen.

Mi előttünk már nem a pusztulás formái vannak. Ellenkezőleg. Számbeli emelkedésünk abban a mértékben, ahogy azt mi magunk és ahogy azt a külvilág megérezzük, törvényszerű kooperációra kényszerít. Első sorban a zsidó egyének és zsidó közösségek kooperációjára azokban az államkeretekben, amelyek tagjainul tekintik magukat; másodsorban pedig az egész zsidó nemzet kooperációjára az egész világ többi nemzetével.

A zsidó kvantitás és zsidó szaporodási tendencia mellett nagy jelentősége van még

a zsidó minőségnek is.

E nélkül nem sokra vezetne a számokra való utalás. Viszont a számbeli erő nélkül túlnyújt jelentősége a minőségnek is lehetne. Ha csak egy pár százán volnánk, keveset használna nekünk, ha a pár százak miudgyike szociális kutató volna is, vagy nagy-konceptiójú kereskedő, vagy olyan államférfi, akinek nagysága előtt mindenki meghajol.

A kvalitásról könnyen lehet vitatkozni és a mi esetünkben vitatkoznak is. Vannak emberek — barátok és ellenfelek — akik fenomenális tehetségeket költenek rá a zsidó népre. De aztán olyanok is vannak, ugyancsak barátok és ellenfelek, akik kritikát és ócsárlást tölözve gyakorolnak. A megfigyelés azonban, még a közepesen józan megfigyelés is, mindig úgy találta, hogy a zsidók — a jelenkor szidói — nagymértékben és feltűnő erővel vesznek részt a kultúra haladásában és hogy különösen az európai kultúrának vezető népei között a tudomány és művészet, a technika és gazdasági élet, a politika és szociális tevékenység területén olyan szerepet töltenek be, amelyhez

más nemzet, vagy más közösség még csak hozzá se mérheti a magáét.

Nem nagy fáradságba kerülne — és és olyan zsidók neveket sorakoztatnék itt fel, amelyekkel állításomat igazolhatnám. De annál nagyobb volna a fáradság, ha a zsidó neveket szemben az egész emberiségből akarván kiválogatni a legértékesebb neveket, még pedig úgy, hogy számszerűsítanunk érnének, mint a zsidó nevek. (Mintán a zsidóság az egész emberiségnek csak egy százalékát teszi, ez csak százszoros kvalitással nyomhatja le a zsidó kvalitást.) Ez a belső erő annál értékesebb, mert üldözés és elnyomás a zsidó nemzet nagy részét a kulturális versenyből kirekesztette. Amit az újkor munkájában a zsidók produkáltak, az nem az egész nép javára írható, hanem egy kis részére csupán, amely az elnyomásnak és mellőzésnek legalább logrosszabb formái alul menekülhetett.

Zsidó dolgok sok megítélője, barát és ellenség egyformán, azt igyekezik kimutatni, hogy a zsidó és más fajta között nincs lényeges eltérés. Ez a megállapítás helytelen. Nemcsak hogy más a szellemiségünk, de más a testi-ségünk is és ez nemcsak a hajkezesztetésnek, vagy más effélenek a különbözőségeiben nyilvánul meg. Legelőbb is:

más a születési és halálozási statisztikánk.

(A zsidó magasabb élettartama nem csupán a zsidó nép szaporodása tekintetében

tébe a tárgyalagos értékelést, lévén a szaporodás fontos tényezője, de azért is, mert a magasabb életkor nagyobb munkaeredményeket tesz lehetővé, továbbá nagyobb tapasztalatok átöröklésére képesít és ilyen módon fokozza a zsidók sajátos felsőbbrendűségét is, amely megmutatkozik az életviszonyok összefüggéseiben.) Másodszor: mi más klímára és más betegségekhez reagálunk. Harmadszor: olyan miniatúr a hivatások és foglalkozások rétegződése, amelyet más népi hiába keresünk. (Foglalkozási ágak szerint ugyanis így oszlik meg a zsidóság: mezőgazdaság öt százalék, ipar és kézműesség negyvennyolc százalék, kereskedelem és rokonszámok harminc százalék, szabadfoglalkozások tíz százalék és egyéb kereseti formák hét százalék. Ezt a foglalkozási rétegződést még legjobban az angliai és walesi közlései meg. Ott az élethivatások így oszlanak meg: mezőgazdaság nyolc százalék, ipar és bányászat negyvenhét százalék, kereskedelem és szállítás huszonhat százalék, szabadfoglalkozás tizenkét százalék, egyéb kereseti ágak hét százalék.) És nemcsak ebben a karakterisztikus eloszlásban voltunk társalanok, de abban is, hogy az egész földkerekségen az egyetlen kultúrnép, amelynek hazára és nemzeti életre való jogos igényeit nem ismerik el, mi voltunk és csak a Balfour-deklaráció hozta meg ezt az elismerést.

A szétszórtság, amelyet reánk kényszerítettek, sajátos „előnyt” is biztosított a zsidóságnak.

Ha együtt volna a bíróság, de a világnak valamely eldugott zugában, akkor a tizenhétmillió, vagy akár a kétszer tizenhétmillió is szinte észrevétlen ma-

radna és belső megkülső érvényesülése jelentéktelen volna. De még ha nagyon előnyös pozíciók is lennének nemzetek között, a mai különösen kivételes és sok dologban kiváltságos helyzetet nélkülözniük kellene. Az örökös menekülésben és a mind messzebbre korbácsoló szétszórtságunkban azonban megmaradásunk és továbbfejlődésünk érdekében nem egy, de sok kedvező munkaterület felkutatására kényszerítették.

Ugyancsak menekülés és szétszóródása során teremtette meg magának a zsidó nép erős koncentrációit is a kultúrvilág centrumaiban. Ennek erősebb koncentrációkat nem mutathat fel a zsidó történelem. New Yorkban csaknem kétmillió zsidó él, Varosban négyezer, Wienben, Budapestben, Chicagóban és Philadelpiában, Londonban, Berlinben, Odesszában és Párisban háromszáz és száz és száz között mozog a zsidó lakosság. Esztendő a zsidó statisztika majdnem merőben városi statisztika, mert a zsidóság eloszlásának a kultúrközpontokba, fővárosokba, kereskedelmi- és kikötővárosokba húzódt.

A legbővebben Jeruzsálemet hódította meg az újjáébredő zsidóság. Amíg a munkára számító bevándorlók csak nagyon korlátozott munkaterületekre számíthatott, addig aggok, lesették és betegek, imádkozók, koldusok és haláljelölték alkották a többséget az őshaza fővárosában. Ezek aztán lassan-lassan modernabb és tevékenyebb nemzeteket neveltek ki magukból. És a világtörténelembe újból belépő zsidóság egyszerűen kibontakozó lehetőségeket talál a békésen meghódított Jeruzsálemben.

Nem kegyelmeznek Sterének

Jorgák bíróság elé állítják a németbarát Sterét. A brassói lelkesedés költségei

— Az Uj Kelet munkatársától —

A küzdalem, amely a gyulafehérvári kongresszus körül a nemzeti párt és a parasztpárt paktuma ellen és mellett indult meg, egyre szélesebb hullámokat vet a sajtóban. A Jorga-párti sajtó támogatásával szemben Mihalache, a parasztpárt vezetője megvédte Stere Constantint és figyelmeztetett arra, hogy Beszarábia megszerzése egyedül Sterének köszönhető. Az „Epoca” ma hosszas cikkben válaszul Mihalache nyilatkozatára és alprófétának nevezte Sterét, aki hazugságokkal akarta félrevezetni a román politikai közvéleményt a német megszállás idején, hogy miniszterelnök lehessen. A lap Stere egykori napilapjából, a „Lumina”-ból vett idézetekkel bizonyítja állításait és bejelenti, hogy

a Stere-ügy aktáit hamarosan a bíróság elé viszik

és bejelenti azt is, hogy Mile Constantin a jövő hét folyamán Stere működéséről szenzációs adatokat fog nyilvánosságra hozni a „Lupta”-ban. Ugyancsak a „Lumina”-ból vett idézetekkel az „Aurora” ennek épen ellenkezőjét igyekszik bizonyítani és szélesen kitáposza Stere egykori írásait, amelyekkel a megszállás nehéz idejében igyekezett menteni minden menthetőt.

Könyven érhető a Jorga-talkeista sajtó perfid igyekezete — írja az „Aurora”. Miután nem sikerült széjjelrobbantani a nemzeti párt és a parasztpárti erős szövetséget, most megakarják hiusítani az igazi demokráta-blokk megalakítását. Ettől fél ma a kormány is, csak természetesen, hogy Jorgának is ez fáj.

A gyulafehérvári kongresszusról

a liberális „Viitorul” ma is hosszabb cikket ír, amely azonban már teljesen más hangnemben akarja más elhatározásra bírni a nemzeti pártot. — Gyulafehérvár — írja a „Viitorul” szent hely, ott mondották ki Erdély egységesítését az anyaországgal. Ha ott most újabb kongresszus lesz, amely a testrégyülöt hangja

lesz urrá, politikai pártérdekek és politikusok egyéni érdekeinek szolgálatában a román történelem eme nagyfontosságú városa, amelynek neve fogalomná vált, elveszti vonzóerejét, amelyet minden románra, pártállásra való különbség nélkül kifejt. Értsék ezt meg az erdélyi politikusok is és igyekezzenek más megoldást találni.

A brassói minisztertanács epilógusa

Három héttel ezelőtt a kormány tagjai Erdélyt járták és mint ismeretes, utközben Brassóban minisztertanácsot tartottak. A kormányssajtó részletesen beszámolt a meleg óvációról és diszes fogadtatásról, amelyben a kormány tagjai Brassóban részveleltek. Most aztán az „Adaverul” érdekes adatokat közöl a fogadtatás költségeiről és hirt ad arról, hogy ezeket a költségeket senkinek akarja fedezni. A zászlódisz, fáklyásmeni és fényes bankett sok pénzbe került, de a liberálisok brassói megbízottai még ma sem fizették ki a vendéglősnek a bankett költségeit. A vendéglős, aki mintegy tizenöt ezer lejt követel, most perrel fenyeget, a brassói liberálisok között pedig nem akad mecenás, aki az ováció és fogadtatás költségeit saját zsebéből fizetné. Majd csak akad valamilyen állami alap — fejesi be cikket az „Adaverul” — amelyből kifizetik a lelkesedés költségeit, amellyel az erdélyi román nép Brassóban ünnepele a kormány tagjait.

Sport kötött-
szövött **Áruház**
Aradi kötő és kötött-szövőgyár lerakata
Cluj, Wesselényi-utca 16.

Kötött kabátok, svetterek
kötött ruhák, harisnya és
kegyű eredeti gyári
árban kapható.

Grün
FAVORIT

Max Re
pr mitiv szí
v-sza. Sa
a templom
zido kal e
és a szent
oszlopi elő
sthal súlyos
tiau soratra
je, mint Ca
a k-szerikus
emelésére n
vára, levegő
nagy mozgá
rendezősen
színpad, am
a rendezést
lak zecrecé
hatásokra t
dukt. Eért
az arénával,
mokat lehet
nép hatáso
olyan tömeg
amelyent ed
még ez sa
beteljesülé
merekben
elemelő h
milijó kell,
gával beleolv

Szaburgb
ideált való
tér már az
lyent C ldero
kísérletezett
aratól meg
néző. A „vil
tőhát renesz
és intenzív
színpad, de e
bon nem új
gők és a gör
népek fejte
szokkal az
tökeletesítve
hardt. Mik
nepélyes-ég,
Ezelőtt két év
a szalzburgi Do
kővek között
sége. Akkor
mutatta be és
gőző hatást
Dionysos tudó
tik idők ant

De a „N
Reinhardt is,
lépésrel előre
meg a Dom
küscebót. A s
színpad” nem
nem magába
szalzburgi koll
szik. De lehet
vinni a színpa
csak hogy leh
és a színjáték
A régi görög
és a színpadi
zott. A keresz
szintén nem
templomot a
dik század vég
makkor színpa
templomban é
ai a színpad
nép szórakozas

De még elő
gék játéka, két
vény időszámít
nep, az istanis
összeállítás. E
vezet az ut a
kokhoz: a m
riumhoz. És ut
istentidősező j
tek az égnek a

A salzburgi „nagy világszínpad“

Hofmannsthal „Jedermann“-ját Reinhardt a salzburgi kollégium-templomban mutatta be

— Uj Az Kelet tudósítójától —

Max Reinhardt a klasszikus ókor primitív színpadi technikáját álmódja vissza. Salzburgban színpadot emelt a templom csarnokában, a hat évszázados kál szentély komor és ünnepélyes oszlopi előtti játszatja le Hofmannsthal súlyos lélegzetű, mély és misztikus sorstragédiáját. Max Reinhardt, mint Calderon és Calderon előtt a klasszikus görögök a játék hatásos emelése nagy térségre, perspektívára, levegőre, színpadon műjére és nagy mozgásra törekszik. Ennek a rendezésnek már régen szűk a színpad, amely térben hárkat von; a rendezést kiemelte tehát a színpadok tetrecébből, új szerű és tökéletesebb hatásokra törekvő eszközökhöz fordult. Előtt cserélte fel a kőszínházat az arénával, amelyen díszletmonstrumokat lehet építeni, a valóságok színpad hatásosabbban lehet ültetni és olyan tömeghatásokat lehet elérni, amilyent eddig csak a filmen. De még ez se az igazi színpad végső beteljesítése. Hiszen az aréna csak méretében jelent változást. Mély és elcsúszó hatások előadásához olyan műjű kell, amely a maga szilárdságával beleolvad a játék eseményébe.

az istentudósító ünnepélyes előadásokra a világ minden tájáról összegyűltek a népek. Ilyen a salzburgi nagy világszínpad! Már akkor össze-folyt a világi és profán életjáték a szellemi és lelki kiéléséket. És nem hiányzott a kórikus eleme, hogy a komor emberi magvaszállást feloldja és onyhitse. Calderonban tökéletesedett és öntudatosodott a világszínpad. A salzburgi világszínpad csak külsőségeiben hasonlít Calderon világszínpadához. Hofmannsthal, aki Reinhardtal együtt alkotja most az új világszínpadot, néhány év alatt annyit fejlődött, mint maga a világszínpad. A görög drámák a modern színpadra való átültetése után elérkezett a Jedermannhoz, amelyben Calderonnál is erősebben érezhető már a világszínpad ideálja. Calderon műveiben is magasabb erőt irányított rendezés, ez a világ mégis idegenül hat. A Jedermann a mai ember életéhez új ígéretek és új élményeket hoz. A Domplatz szomszédságában, a sötét és ünnepélyes templom boltjai alatt megdöbbenően erős hatásuk ezek az új élmények

A haifai zsidó kereskedelmi és iparkamarában

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától —

Haifa, július.

Brauer tikkár, a héber kereskedelmi és iparkamara egyik csinosan berendezett irodahelyiségében, ahol egy délelőtti felkerestem, kezebe vette az asztali telefon-ágylat és beleszólt: — Hallel... Central? ... Sisim-vahámisá... movákes...

Az után hozzáfordult és folytatja: — Az árjegyzéket azonnal meg fogja kapni... már felkértem a nyomdából...

Amíg hosták, tovább beszélgettünk az ország kereskedelmi és ipari viszonyairól.

Bizonyára észre vette már eddig is, azokban az országokban, ahol járt, — mondotta Brauer tikkár, — hogy általában milyen nyomasztó gazdasági krízis van itt Keleten. Egyip omban volt már?

— Ezután megyek. — Akkor a legnagyobb válságot még nem tapasztalta. A drága pénz már teljesen tönkretette azt az államot.

— De hiszen akkor Palesztina is veszélyeztetve van... ha egyszer a pénzeugyanaz...

— Mi kivételes helyzetben vagyunk. Palesztina épülő állam és belső forgalma olyan nagy, hogy az ellensúlyozza a külső benyomást. Azonkívül hozzánk bevándorlás útján is jön be tekintélyes mennyiségű idegen pénz és érték, ami kiegyensúlyozza az export csökkenésével megkisebbedett vagyonbeáramlást. Palesztina az összes levantei országok között ma a legjobb helyzetben van.

és mágikus vonatkozásokat érzékelhetnek meg a világ és az istenség között.

A világszínpadon a cselekmény izgalmas és gyors, angyalok és testetlen lelkek keringenek ott, királyok és parasztok, gazdagok és koldusok, szép és böles hangok és eszmények és megtestesülések. A barokk kollégium-templomban mindent felfokoz a valóságok és misztériumok hatása. A koldus (Moissi) vádja a világ ellen megrázó hatású, a dekoratív megrendezés csodás zenéjű és a haláltánc démonikus borzalmával feledhetetlen érzéseket vált ki. A Jedermann nagy és összefoglaló szimbolikus tartalmassága, a misztika és a komor elvontság a templomboltzat alatt, Reinhardt bűvés rendezésében először izgalmas, azután lázító, végül bágyasztó. Néha kínzó a lárvák ünnepélyes merészsége, a kimért pártos és a zsufolt rendezés. A modern világszínpadnak óriási kísérlete ez a játék, amely terepmeni figyelt és tökéletesebbet minden eddigienél. A színészek is, Moissi is a templomterem akusztikájával küzdöttek. A Jedermann és a Világszínpad rendezésével Reinhardt a régi misztérium és népies színjátékok hatalmas öserejét rázza fel és a templomot mint a régi korokban, ismét a színpaddal párosítja. Ha valaki megtudja ezt tenni, csak Reinhardt teheti.

... tessék, az eladási árakat azonnal fel is jegyezheti...

Íme, amint sorjában következtek:

Buza	100 kg kánt	117 piaster
Rozs	"	87
Kenyér, barna	"	253
" fehér	"	273
Tibhen (takarmány)	"	39
Rizs	"	240
Marha	"	1638
Tojás	"	35
Tej, kóser literje	"	3-6
" arab	"	2-5
Vaj	100 kg kánt	4212
Sajt	"	1404
Burgonya	"	97
Bab	"	97
Szazám	"	322
Lencse	"	78
Paradicsom	"	78
Barack	"	234
Olajbogyó	"	390
Bakkávé	"	897
Ásványvíz	12 üveg	18
Dohány	kg kánt	58
Bor, vörös	100 ltr-ként	400
Cukor	100 kg kánt	234
Só	"	117
Tuzifa	"	39
Benzin	"	61-5
Kőszén	tonnáként	500
Alkohol	100 ltr-ként	487
Számolaj	100 kg kánt	155
Szappan	"	900
Olajolaj	"	108

(1 piaster jelenleg 6 lei 50 bani)

Miután kijegyeztem az árakat, áttértem a vámviszonyokra.

— A behozatali vám — folytatja Brauer — általában tizenegy százaléka a behozott áru értéke után, amire még a kirakodásért 10 százalékos városi adó jön. Építőanyagokért és gépekért csak három százalékos vámost kell fizetni.

— Milyenek a szállítási viszonyok?

— A szállítás automobilon vagy vonattal történhetik. Az autó olcsóbb.

Ezután az ipari helyzet került szóba.

— Az ipar élesen fejlődik. Haifában éppen a napokban fejezték be egy nagy malomnak az építését. Nemrég létesült egy szappangyár, egy olajgyár, egy cementgyár, Tel-Avivban a hatalmas Sileat-téglagyár és Raasnen csokoládégyár, Atidban sómalom, Akkában kőfejtő és állandóan újabb és újabb gyárak és ipartelepek létesülnek.

— Vannak-e árukrák?

— A kikötővárosokban: Jaffában és Haifában terjedelmes áruállományok a kereskedők rendelkezésére.

— Milyen méretek vannak érvényben a kereskedelemben?

— Az arabok között még most is okka és rovia méretek, de a zsidók már kezdik a méterrendszer használatát, amit rövidesen az egész országban kötelezőleg be fognak vezetni.

— Drágák-e az üzletberek?

— Egyelőre még drágák, mert a házak főleg arab tulajdonban vannak és az arabok kihasználják a helyiséghiányt. Vannak kereskedők, akik egy közép nagyságú bolti helyiségért negyven-ötven fontot is fizetnek havonta.

— Hogyan rendezte a kormány a munkaszüneti kérdést?

— Palesztinában háromféle munkaszüneti nap van: a mohamedán arabok pénteken, a zsidók szombaton és a keresztények vasárnap zárják be üzletüket. Tehát a hét összes napjain vannak üzletek nyitva.

— A zsidó és az arab kereskedők között nagy a konkurrencia?

— Bizony, a zsidók most alapos versenytársakra találtak! Az arabok jó kereskedők és hogy a zsidók lassan-lassan mégis fölbitk ke-

... érvényesü... De még ha... is lenne a... különösen ki... kiváltságos... kellene. Az... a mind mesz... scórtásunkban... és tovább... egy, de sok... felkutatására

... és szét... me magá... koncentrációi... maiban. Ennél... nem mutathat... Newyorkban... él, Varóban... Budapesten... pihában, Lon... szában és Pá... százezer kö... ság. Eszenfö... am merőben... a zsidóság elő... atokba, főváro... kikötővárosokba

... rusailemet hó... redő zsidóság... ó bevándorlá... munkaterületre... k, elesettek és... dnok és ha... beégat az ós... után lassan... ékenyebb nem... agukból. És a... belépő zsidó... akosó lehető... meghódított

ének

A brassófi

... ártérdekek és... keinek szol... tételeim eme... a, amelynek... elveszti von... den románra... nbeég nélkül... az erdélyi... kezzenek más

... ács építógusa... t a kormány... és mint ismer... ban miniszter... kormánysejto... a meleg óvá... ásról, amely... ai Brassóban... an az „Áde... t közöl a fo... hirt ad arról... ket senkism... ászlódisz, fák... bankett sok... erálisok bras... a sem fizették... ankett költsé... mintegy tizen... st perral febr... erálisok között... érás, aki az... költségeit saját... csak akad... p — fejezi be... — amelyből... költségeit,... mán nép Bras... mány tagjait.

Áruház

gyár lerakata... l-utca 16.

... tok, sverterek... k, harisnya és... deti gyári... hapható.

Grünwald üvegesiszolda és tükörgyár

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat! 1400 Ujrafoncsorozás. Finntükrök.

Oradea - Mare Str. Gerliezy 16.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1371

rflnek, azt csak modern, praktikus, európai üzletvezetésüknek köszönhetik, meg annak, hogy míg az arabok két háromszáz százalék hásonra dolgoznak, a zsidók megelégszenek — száz százalékkal.

— Általában milyen a kereskedői tekintély? Nálunk Európában, erről nagyon malicióusan gondolkodnak. Azt hiszik: Zsidóország! na, ott azután lehet spekuláció!

— Ebben a tekintetben egyelőre ugyanaz a helyzet, mint a galutban. A nyugati (németországi, magyarországi) zsidók itt is szolidabbak, viszont az Oroszországból és Lengyelországból kivándorolt kereskedők, gyárosok és bankárok még, többé kevésbé a régi üzleti jelleműek. De már a gyermekeik, az új generáció... össze sem lehet hasonlítani...

— Az jó... mondtam Braunernek és elbucsztam tőle. — Ha össze sem lehet hasonlítani, az kitűnő. Salom!

Ben Ami

HIREK

— Miniszteri auké a tisztviselő-ügyben. Bukarestből jelentik: Jasii jelentések szerint Marseson miniszter értekezletre hívta össze a hatósági notabilitásokat a tisztviselők helyzetének megjavítása céljára.

— Ratifikálási ünnep Marosvásárhelyen. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség marosvásárhelyi es portja aug. hó 27 én délelőtt ünnepelte Herzl halálának évfordulóját és a Palesztinamandátum ratifikálásának napját. Az ünnepély a színház termében lesz megtartva. Belépő díj nincs, mindenkit szívesen lát a rendezőség.

— Még egy személyvonat a nagyváradi-bukaresti fővonalon. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy az erősen túlszűfolt nagyváradi-bukaresti fővonalon egy új személyvonatot állít be. Az új személyvonat Bukarestből este 10 óra 15 perckor indul, Kolozsvárra másnap este 7 óra 18 perckor. Nagyváradra pedig éjjel 1 óra 36 perckor érkezik. Vissza Nagyváradról indul éjjel 2 óra 30 perckor, Kolozsvárra érkezik reggel 5 órákor. Az esti személyvonat, amely a fővonal forgalmát a Szeged-Budapest felől érkező utasok számára teremtett közvetlen összeköttetést nagymértékben tehermentesíti, a november 1-én bekövetkező általános menetrendváltásig minden bizonnyal megindul.

— Uj zsidó nemzetiségi miniszter Litvániában. Kovnából jelentik: Dr. Szolovejesik, a zsidó ügyek litvániai minisztere három hónapi szabadságot kért, amit a litván köztársaság elnöke megadott neki. A miniszterium vezetését ideiglenesen Dr. Brutzkus vállalta, aki már régebben dolgozik a miniszteriumban. Beavattott körökből érkezett hírek szerint Szolovejesik aligha tér vissza állásába, hanem valószínűleg mint a cionista végrehajtó bizottság tagja, Londonba költözik. Ez esetben Brutzkust fogják kinevezni Litvánia zsidó miniszterévé.

— Palesztinai tanítóküldöttség a karlsbadi cionista konferencián. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai tanítószerződés küldöttséget jelölt ki, amely a Karlsbadban üléselő cionista konferencia előtt fel fogja tárnai a palesztinai nevelésügy minden sérelmét. A küldöttség kérti fogja, hogy 1923-ra szavazzák meg a költségvetést. Az iskolák fenntartására 80 000 font volt előirányozva, ezt kéri továbbra is. A palesztinai tanítók ráfognak mutatni azokra a vezetéselmekre, amik a nevelésügyre hátrálnak, ha a költségvetést csökkentenék.

— Sréter hadügyminiszter kihallgatása a Landau-perben. Budapestről jelentik: A Landau-per mai főtárgyalásán Sréter István nyugalmazott hadügyminiszteri hallgatták ki. A tenu elmondja, hogy ügyre csak homályosan emlékszik és így részletes vallomást nem tehet. Az ügyről először Rappertől értesült. Akkor az volt a benyomása, hogy jogtalan letartóztatás történt. Berendelte az ez ügyben szereplő tiszteket és követelte, hogy terjesszék elé bizonyítékaikat. Bizonyítékok után Landaukat tényleg gyanusnak találta. Később Rappert bántalmazásokról beszélt, mire Bérczy századost kiküldte a kelenföldi laktanyába, hogy Rappert panaszairól meggyőződjék. Ugy értesült, hogy zsarolásról van szó. Akkori benyomási szerint Landau is a tisztességes emberekhez tartozott. Az elnök kérdéseire kijelentette, hogy Siposra nem emlékszik.

— Mivel váltotta meg Lupu az Amerikába szóló jegyét. Dr. Lupu Miklós, a román demokrácia kitűnő vezetője, a múlt évben a parlament egy emlékeztetőjével a kormányra egy közbeszóló gyanúsítására, hogy Moszkvából pénzt kap, kirántotta zsebéből a pénztárcáját és a kormánypárti képviselők közé dobta. A pénztárca egész tartalma két darab huszleles volt. Lupu tegnapielőtt Amerikába indult agitációs körútra és ez alkalommal a kormánylapok ismét meggyanúsították. A „Vitorul” tudni vélte, hogy Lupu nagy összegeket kapott a bolsevistáktól. Az „Aurora” erre azt felelte, hogy Lupu elutasításakor még jébarátsái sem akarják pénzt kölcsönözni, mert tudják, hogy nem fizetheti vissza, annyira szegény ember. A „Vitorul” erre kijelentette, hogy ilyenformán valóban nem tudja, mivel utazott Lupu Amerikába. Az „Epoca” megmagyarázza: Lupu dr. vasúti és hajójegyet azzal a negyven level váltotta meg, amely a parlamenti nevezetes ülésén a pénztárcából kihullott.

— Reaktiválják a volt osztrák-magyar hadsergőtisztjeit. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszteriumban a volt osztrák-magyar hadsergőtisztjeit beosztásán dolgoznak.

— Enver pasa elesett. Athénbe érkezett londoni jelentések szerint Enver pasa a Bahara melletti harcokban elesett. Enver pasa halálával a török hadsereg egyik legérdekesebb katonája tűnt el. Alacsony sorból származott, de a török hadseregben hamar felismerték tehetségét és kiküldték Németországba, ahol a német vezérkari akadémián végzte el. Már a balkánháború idejében vezető szerepet játszott és a világháború idején a 40 éves Enver pasa rövidesen Törökország hadügyminisztere, később pedig az egész török haderő főparancsnoka lett. Mint ilyen, Törökország legnépszerűbb embere volt, az egész ország nemzeti hősként ünnepelte és nevét népdalokban dicsőítették. A békekötések után szembefordult a hivatalos Törökországgal és a konstantinápolyi kormányral, amely Törökország kudarcáért bünbakként halálra ítélte. Enver pasa az ítélet előtt Oroszországba

menekült és Moszkvában a szovjetkormány rendelkezésre állott, mert bírt abban, hogy a orosz birodalmi mohamedánokat szentháborúra viheti. Azonban a bolsevisták a török nacionalista érdekekért nem akarták sikra szállani, mire Enver a keleti harcterre ment, ahol Kemál pasával és az angorai kormányral szövetséget kötött. Ott maga köré gyűjtötte a senussi törzs harcosait és egy hatalmas hadsereget szervezett. Trockij egy nagy vörös hadsereget küldött ellene és ezekben a harcokban esett el most ő maga is.

— A bajor rendőrség nem tür antiszemizmust. Münchenből jelentik: A nemzeti szociális munkáspárt egyévi fennállását egy plakáttal fenyegette, amelyet néhány nappal ezelőtt ragasztottak ki München utcáin. A plakát a zsidókat „nemzetközi 10zsdfejtárnak, brutális marxistáknak és terroristáknak” aposztrofálja. A rendőrség a falragaszokat eltávolította, a nyomdában talált példányokat lefogatta, a párt vezetősége ellen pedig látás miatt eljárás indított.

— Bünvádi eljárás egy betű miatt. Aradról jelentik: Az aradi törvénytörvényes szűnési tanácsa érdekes családi ügyet tárgyalt. Tavaly április havában Popovicu Alexandru értesítést kapott a Banca Romanasatól, hogy részére 50 000 lei érkezett Amerikából. Az értesítés — amint utóbb kiderült — nem „Alexandra” névre szült és nyilvánvaló tévedésből lett Popovicuak kezébe. Popovicu, akinek rokonai élnek Amerikában, azt hitte, hogy azok küldték a pénzt és nem is törődött tovább az ügyvel, míg nem június havában egy üzlethez szűkösége volt pénzre, bement a bankba, ahol tízezer leit felvett és nyugtázott. Később jelentkezett az igazai címzett, ekkor eldült a tévedés és az eljárás család miatt megindult Popovicu ellen. A mai tárgyaláson a terhelt elmondta, hogy ő jóhiszemű tévedésben cselekedett, hajlandó bizonyítani, hogy több ízben kapott bankátutalást és kérte, hogy a bizonyítékok bezerzése céljából adjanak neki haladékat. A bíróság László Lipót dr. védő kérelmére helyt adott a bizonyítási kötelezés iránti indítványnak s egyszer mind szabadlára helyezte Popovicut.

— Hazajönnek-e az oroszországi román alattvalók. Bukarestből jelentik: Az Oroszországban szülődő mintegy 5000 román alattvaló haszengedése ügyében a Vöröskereszt, élén a Nansen bizottsággal interveniált az orosz kormányra.

— Egy aradi urinó öngyilkoskisériete. Aradról jelentik: I galsas jelentett meg ma délelőtt az aradi rendőrszolgátra folyosóján. A korá delölúti órákban a prefektus előszobájában egy dult arcu nő jelent meg, akinek neve az elmúlt hetekben egy rendkívül kényes és több aradi előkelő urat közelről érdeklő ügyvel került forgalomba. A hölgy, aki egy Magyarországon lakó tisztviselőnek különváltan élő nejje, az utóbbi időben állítólag oly életmódot folyt, amely teljes joggal hívja ki a hatóságok kritikáját és a beavatottak

tanúvélük, hogy az illető hölgy épen ezen ügy miatt jelent meg ma délelőtt a rendőrségen. Midőn sor került reá, bement a rendőrprefektus szobájába, ahonnan csakhamar kisírt szemekkel és egzaltáltan rohant ki, gyors léptekkel a folyosó korlátjához tartott s már felkapaszkodott arra, hogy a körülbelül hat méter magas emeletől ledobja magát. A közleiben állott egy hivatalosolga, aki idejében észrevelte az öngyilkossági kísérletet és megragadta a hölgy ruháját. Többen is odasiáltak és karjainál fogva leemelték a korlától. A nő, midőn látta, hogy terve nem sikerült, ájultan esett össze megmentői előtt, akik azonban csakhamar eszméletre térítettek és egyben intézkedtek, hogy lakására szállítsák.

— Hajótűz Brailában. Brailából jelentik: Egy angol gőzöson tűz ütött ki. A behajózott 15 vagon gabona porráégett.

— A tisztviselő szervezet tartozkodik a sztrájtól. Bukarestből jelentik: A tisztviselők országos szervezete kommunikében közölte valamennyi szindikátussal, hogy szeptember 17-ig az újebbi tisztviselői kongresszusig tartózkodni kell minden néven nevezendő tisztviselői sztrájtól.

— A Keren Hajjeszód központját Palesztinába akarják helyezni. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok Keren Hajjeszód-bizottsága egyik utolsó ülésén határozati javaslatot fogadott el, amely kívánatosnak tartja, hogy a Keren Hajjeszód központi irodáját Londontól Jeruzsálemba helyezessék. A javaslatot döntés céljából a karlsbadi évi konferencia elé terjesztik.

— A budapesti vasutügyi konferencián Románia is résztvesz. Bukarestből jelentik: A jövő hónapban Budapesten tartandó vasutügyi konferencián Románia is résztvesz.

* Utleveálltamozás a kolozsvári csehszlovák konzulátusnál. Mindazok, akiknek a pragai mintavárára szóló igazolványuk van, 75 százalékos vizumdíj-bevetésében részeseznek (300 helyet 75 lei). Személyes jelentkezés elkerülhető, menyoiben a mintaváser Erdélyrészi képviselöete a „Reclama” iroda, Cluj, Piata Unirei 4 arok részére, akik utleveleiket neki ajánlatlan beküldik, igazolványt állít ki, ennek alapján a láttamozást azonnal kieszközli és a láttamozott utlevelet az igazolványval együtt postafordultával utánvéttel visszaküldi. 4454—L

— A legaktuálisabb könyv ma Theodor Herzl műve: Der Judenstaat. Ára 18 lei. Th. Herzl egyéb munkái: Das neue Ghetto, füze 18 lei, köve 24 lei. Der Flüchtling (drama) ára 5 lei. A legközelibbe es legkimerítöbb Herzl-életrajz: Friedmann Das Leben Th. Herzl. Ára füze 18 lei, köve 28 lei. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától, Cluj, str. Baron L. Pop 10.

* A volt Nagy Gábor-féle, Kömálaja ut 7. számú emeletes kőház a hozzártatózó ötrnegyed hold szűű és kerttel, augusztus hó 28-án d u 2 órákor Dr. Ausch Jenő ügyvéd irodájában önkéntes árverés alá kerül. Felteletek nevezettől (str. I. Maniu 6) megtekinthetők.

לוח לשנת תרפ"ג

Taschenkalender

für das Jahr 5683 (1922-1923)

100 St. Lei 55 franco

4444 licfert

zu beziehen durch

Safruth Jüd. Buchhandlung Cluj

Hebr. Druckerei	L 25
Hebr. Lottospiel	L 24
Palestina Reisespiel ..	L 30
Hebr. Illustrierte Märchenbücher für Kinder	L 18—35
ספר החיות (Album)	L 30

Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Tapéták
minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsul Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1366
Lakások tapétázását vállaljuk.

Ma délelőtt fél 11 órákor a Haggibbor uszóversenye a Dianában

Hölgyverseny a Dianában
Megnyit a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám.
Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Kifűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 401, 290.

Negyven Ausztr Bács, az szerződés 2 azok az monarchia sokukba v amelyek a csak, vagy voltak és jutot; terü delkezés a a volt mo tekintetbe Ausztria a utódállamo salovskia jogán igény lévő közje A béke fosit egy met osztrá terítést kö azon közi tokukba posta, tá épületekén nakért, h nakért, a állami gy építkezés tarakért, mindazon kövés, v állami tu Az ill értekezése állításán befolyerik az u dól követelék nára rog kerülnek Ausztria az egyes osztrák os osztr esetre se megasság tett állan vellehet olyan p hozzájár ügyeinek igyekszik kérdést A nyekét nemzetk vizgalta kívül az képvisel A vo hajnali Perze, ezt az elérhet délután mák. I ruszins órákt lőben amior vasat o ban me Klei nem c másodi déket, azután és meg ne hel már h Va kalauz Na latin é .N Eg pálya szos f Ne az ort minth El nagy pelt e

Negyvenmilliárd aranyat követel Ausztria az utódállamoktól

Bécs, aug. 19. A st. górnai békeszerződés 208. cikkje elrendeli, hogy azok az utódállamok, melyek a volt monarchia területéből gyarapodtak, birtokukba veszik mindazon közjavakat, amelyek a monarchiának vagy Ausztriának, vagy Magyarországnak tulajdonai voltak és amelyek az utódállamoknak jutott területeken fekszenek. Ez a rendelkezés azt az elvet vette alapul, hogy a volt monarchiának a két lezárt terület tekintetében csak Magyarország és Ausztria a jogutódjai, viszont a többi utódállamok kivétel nélkül tehát Csehszlovákia és Lengyelország is, a győzői jogán igényelhetik a nekik jutott területű közjavakat.

A békeszerződés azonban jogot biztosít egy Magyarországnak, mint a német osztrák köztársaságnak, hogy kártérítést követelhesse az utódállamoktól azon közjavakért, amelyeket ezek birtokukba vettek, így a vasutakért, a posta, táviró, telefon-berendezésekért, épületekért, bányákért, középületekért, utakért, hidakért, vízműekért, osztorpákért, dohány, lópor és egyéb volt állami gyárakért, sóbányákért, kikötő-építményekért, berendezésekért, könyvtárakért, műgyűjteményekért, skóval: mindazon javakért, amelyek azelőtt községi, vagy osztrák, vagy magyar állami tulajdonban álltak.

Az illetékes osztrák állami szervek értesítése szerint a követelések összehalásának munkáját rövidesen teljesen befejezik és az Ausztria által a cimen az utódállamokkal szemben támasztandó követelés 35-40 milliárd aranykoronára fog emelkedni. Ebből az összegből levonásba kerülnek azok az összegek, amelyeket Ausztria jóvátétel címen fizetni tartozik az egyes utódállamoknak. Az illetékes osztrák körök bizonyosra veszik, hogy az osztrák jóvátételi összeg semmiképpen sem éri el annak az összegnek a nagyságát, amelyet Ausztria az elvesztett állami javak kártérítése címén követelhet az utódállamoktól, sőt a cimen olyan pluszt remél, amely jelentősen hozzájárulhat Ausztria állami pénzügyeinek szanálásához. Éppen ezért igyekeznek az osztrák kormányt a kérdést mielőbb végleg rendeztetni.

Az Ausztria által támasztandó igényeket a jóvátételi bizottság vegyes nemzetközi bizottsággal fogja felülvizsgáltatni, melyben érdektelen tagokon kívül az érdekelte utódállamok és Ausztria képviselői is részt vesznek.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter átmeneti időt szánt a zsidó iskoláknak

Zsidó tanulók csak zsidó, vagy román középiskolába járhatnak

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Nagyvárad, augusztus 19. A Nagyváradon tartózkodó Anghelescu közoktatásügyi minisztert tegnap felkérte egy újságíró és ismertette a nagyváradi zsidó felekezeti mozgalmat, amelyet a miniszter azon rendelkezése ellen indítottak, amely eltiltja a különböző felekezeti tanulókat attól, hogy más felekezeti iskolákban végezzenek tanulmányukat. A miniszter ezeket mondotta az újságírónak:

Bármennyire szükségesnek tartom már, csak a jövő nemzedék boldogulása érdekében is, hogy a román állam nyelvét már az iskolában mielőbb elsajátítsa, semmi esetre sem vagyok az erőszakos románosításának híve. És azt sem célozta rendelkezésem, hogy ott, ahol csak katolikus gimnázium van, megakadályozzam, hogy a református, vagy ág. evangélikus hitű gyermekek oda be ne iratkozhassanak az ezzel arra a nagy áldozatra kényszerítem a szülőket, hogy más városba küldjék taníttatni gyermekeiket.

Egyébként a román nyelvet meg nem értő tanulók könnyebbé tegyem még arról is gondoskodtam, hogy a román nyelvben a magyar ajkú tanulók részére külön magyar tan nyelvű osztály létesíttessék, míg a román tanulóval való oktatást nem bírják. Mindaz annak a bizonyossága, hogy a legszabadabbul ebben teljes szabadságot biztosítottam a nemzeti kisebbségek számára a magyaroknak, ha törvényszerű is arra, hogy az állam nyelvét saját érdekükben sajátítsák el.

Az erdélyi zsidók tanügyéről a miniszter így nyilatkozott:

Az erdélyi zsidókat a békeszerződés is külön kisebbségnek deklarálja és így megkülönböztetnem kell ahhoz, hogy a zsidó tanulók vagy zsidó felekezeti vagy román állami iskolákban végezzenek tanulmányukat. A zsidó iskolák tanítási nyelvére vonatkozó átmeneti időt kérés kivánatosabbra teszem megfontolás alá.

A miniszter álláspontja nem egyeztethető össze a modern iskolapolitikával; ezt ezuttal is kell szövegeznünk. Helytálló és becsületos politika, hogy

ott, ahol zsidó felekezeti iskola van, a viszonyok mérlegelése mellett a héber nyelvű tanítás átmeneti idő engedélyessék. De vannak városok, ahol nincs zsidó középiskola, ahol azonban a zsidó családok magyarul beszélnek. Ilyen helyeken liberális iskolapolitika mellett meg kell engedni, hogy a zsidó szülők szabadon választhassák meg, hogy milyen iskolába akarják küldeni gyermekeiket.

SPORT

A Haggibbor uszóversenyének részletes programja

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A Haggibbor sport egyesület uszósportosztálya ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Dianszuszodájában rendezte meg első hazai uszóversenyét, amelynek érdekességét a női számon kívül fokozni fogja a térségi csapatok tagjai részére beiktatott meghívási verseny és a vízipólómérkőzés.

A versenyszámokat a következő sorrendben bonyolítják le:

1. 25 m. gyorsuszás (gyermekverseny 14 éven alulak részére). Indulnak: Földes Imre, Schwartz Andor, Salig Rezső, Bilkei György, Lebovits Márk és Feuerstein Sándor.
2. 50 m. ifjúsági gyorsuszás. Indulnak: Schwartz Sándor, Lebovits Zoltán, Markovits Béla, Lázár Sándor, Méhes Imre, Geiszt József.
3. 50 m. oldaluszás. Indulnak: Löwi Márton, Sugár Andor, Wittmann Sándor, Berkes György, Glancz Hermann.
4. 25 m. hölgyverseny (14 éven alulak részére). Indulnak: Mezei Piroksa, Rosenfeld Erzsébet, Rosenfeld Piroksa, Rudas Böske, Krausz Annuska, Falk Ionka, Heller Lili, Morvai Böske.
5. 50 m. ifjúsági oldaluszás. In-

duinak: Schwartz Sándor, Baumzweig Buzá, Geiszt József.

6. 50 m. háuszás. Indulnak: Löwi Márton, Heller Lajos, Dr. Krémer Armin, Sugár Andor, Stotter Aladár.

7. 25 m. melluszás, gyermekverseny. Indulnak: Bilkei György, Lebovics Márk, Diamandstein Tibor, Schwartz Andor, Feuerstein Sándor.

8. 25 m. hölgyverseny (14 éven felüliek részére). Indulnak: Keude Lili, Krémer Emmi, Morvai Vilmoscse, Fisch Lászlóné.

9. 100 m. melluszás. Indulnak: dr. Márton Ernő, Geiszt Adolf, Vadász Ivor, Fisch József, Stotter Aladár, Rosenbergs Béla, Wittmann Sándor, Glancz Hermann.

10. Meghívási verseny 100 méter. Indulnak: Nagy Ádám, Övéri Zoltán, Pusztaffy Béla (KAC), Döcs Jenő, Kelemen József (KKSE), Pántek György (egyleten kívül).

11. 50 m. gyorsuszás. Indulnak: Geiszt Adolf, Salamon Andor, Vadász Ivor, Sugár Andor, Wittmann Sándor, Berkes György, Glancz Hermann, Méhes Imre.

12. 200 m. távuszás. Indulnak: Löwi Márton, dr. Neumann Jenő, dr. Márton Ernő, Geiszt Adolf, Salamon Andor.

13. 4x25 m. vegyes staféta (mell, hát, oldal, gyors). Indul 3 csapat. A csapat: Wittmann, Heller, Sugár, Vadász. B csapat: Fisch, dr. Krémer, Stotter, Geiszt. C csapat: Schwarz, Lebovics, Moskovits, Lázár.

14. Műugrás. Indulnak: Salamon Andor, Schwartz Sándor, Wittmann Sándor.

15. Vízipólómérkőzés az A és B csapat között.

Labdarúgás

A mai futballmérkőzések

Az erdélyi és bánáti sportkerületekben ma, augusztus 20-án érdekes futballmérkőzések kerülnek eldöntésre.

Kolozsvárt a Haggibbor és KAC három (ifjúsági, II. és első) csapatának labdarúgó mérkőzése tölti ki a programot. Legérdekesebbnek a KAC és Haggibbor első csapatának találkozása ígérkezik. A KAC együttesét lényegesen megerősíti dr. Hirsch és Rakitovszki szereplése. A küzdelem heves és érdekesebb ígérkezik, kimenetele teljesen nyit.

Tordán a TSC a KMTE csapatát látja vendégül.

Désen a DMTE és a Szamosújvári Sparta csapatai tartanak barátságos mérkőzést.

hölgy épen
eg ma délelőtt
or került reá,
us szobájába,
irt szemekkel
gyors léptekkel
tött s már fel-
a körülbelül
röl ledobja ma-
y hivatalosolga,
e az öngyilkos-
gadia a hölgy
leltok és kerjai-
orláról. A nő,
e nem sikerült,
egmentői előtt,
eszméletre térí-
edtek, hogy la-
ban. Brailából
gőzösen tűz
oti 15 vagon
ervezet tartoz-
akarsából jelen-
agos szervezete
e valamennyi
szeptember 17-ig
kongresszusig
n néven neve-
ztól
szód központ-
ják helyezni.
Az Egyesült-
eszdó-bizottsága
ny-ozóati javas-
ny kívánatosnak
Hajjazód köz-
ontól Jeruzsá-
vasiatot döntés
vi konferencia
asutügyi kon-
is résztesz.
A jövő hóap-
andó vasutügyi
ia is résztesz.
és a kolozsvári
átusnál. Mind-
ai mintavásárra
n, 75 százalék
a részesülnek
Személyes jelent-
nyitben a minta-
ielete a „Rec-
ta Unirei 4 avok
et neki ajánlottan
állít ki, ennek
azonnal kieszközi
let az igazolvány-
áltával utánvétél
4454-I
sabb könyv ma
Der Judenstat.
el egyéb munkái:
ve 18 lei, kötve
(drama) ára 5 lei.
és legismertőbb
ann Das Leben
18 lei, kötve
6 az Uj Kelet
j, str. Baron L.
Gábor-féle, Kö-
emeltes köhax a
d hold szőlő és
b 28-án d u 2
nő ügyvéd irodá-
s alá kerül. F-1-
(str. I. Maniu 6)

és táska
ben kapható
röndösnél
let (Unió-u.) 16.
eták
zárólag kaphatók:
Tsa, Timsoara
(Kossuth Lajos-u.)
szám. 1366
ását vállaljuk.
rsenye
mérkőzés
szám.
Telefon 401, 290.

Mártonludak

Irta Szabó Imre

A vonat Mármaros-szigetről Helmiig hajnali öt órától megy tíz óráig. Perzse, ha egy kis emberség lenne, ezt az utat megtenné két óra alatt és elérhetnének a váradi gyorsvonatot és délután már Kolozsváron uszonázhatnának. De lassan cihelődik és a kis ruszinok állomásokon félórát és félórát vesztele. Bosszantásukról küllében a menetrend is gondoskodik, amikor a gyorsvonatot a szigeti személyvonat orra előtt, tizenöt perccel korábban meneszti a határállomárról.

Klein Mikea doktornak, utitársamnak nem okozott gondot a hosszú ut. A második állomáson megdicsérte a vidéket, kicsit leszidta a közlekedést, aztán leheveredett a párnásoti padra és meghért, hogy amíg nem muszáj, ne keltsen föl. A kérdés utolsó szavát már hortyogva mondta.

Valami állomásnevet kiáltott a kalauz. Nagyobbacska órház. Ablaka fölött latin és cirill betűkkel: „Nevettentain”.

Egy-két rutén ügyeleg a kavicsos pályára előtt, a faln felől szakállas, pázszos férfi siet.

Nem tévedek? A ravasz szemek és az orról az állig húzóó mély barázdá mintha szerepelt volna életemben.

Elment a kocsim mellett. Utána nagy kosárban szép, fehér libákat cipelt egy paraszt.

— Kohn! — böktek ki — nem ismered?

— Pardon, — felelt üzletiesen — előbb föladom a libákat, aztán rendelkezésére állok.

Pár perc múlva kupém ablaka előtt állott. Visszaemlékezett rám. Hogyne emlékezett volna Lakótársak voluak Pozsonyban. Csodálkoztam, hogy ilyennek látom viszont husz év múltán. Akkor bizony cigarettára gyújtott szombat délután és a Kohn és a vallásra azt mondta, hogy történeti svindli az egész és ha kikerül a jesiváról ir erről egy könyvet. Nachman Krochmalt olvasta, Büchneret és Bakunint. Ugynevezett rossz fia olt, mindenki tudta róla, hogy nagy csorbái, „pegime” jei vannak, de okos volt és senki soha ténybeli bünöket nem tapasztalhatott nála.

— Kérlek alászan — kezdte és megtörülte és lesimitotta borzas szakállát — ez most itt nagy divat. Amióta Ruszinok és a felvidék egy, azóta én is chözred vagyok, mint a többiek. De ne hidd, hogy azért, mert kóser árival, libával kereskedem. Már azelőtt chözred voltam.

— Ne exkuzáld magad, mondd el inkább, hogy lettél libás?

Félt, hogy elirul a vonat, tehát rövidre fogta a dolgot.

— Nem olyan nagy eset. A háboruban egy alkalommal én vittem Stefánia főhercegnőnek Oroszvárra a Márton-napi libákat. Szerette a történetet és tudákosan adta elő, mint fiatal korában, a dolgait.

— Kérlek — folytatta — tudod, hogy Oroszvár-vidéki vagyok, ahol Stefániának volt a birtoka. A birók egykor Zichy Ferraris Károly tulajdona volt, a régi Magyarország magánasainak kivételes példányá. Ennek a grófnak ugyanis szive volt és ami a legcsodálatosabb, zsidóhoz is volt szive. A hagyomány azt mondja, hogy a gróf egy pénteki napon szörnyű éheesen érkezett haza nehéz barátján Bécsből. Két kilométerre a községtől egy oroszvári házalóval találkozott. A házaló libát vitt haza szombatra. „Gavrilé! — szóló oda neki a gróf, aki a község minden zsidóját névzerint ismerte, — te itt laksz a közelben. Új a kocsimra, haravisleik, otthon megcsüti asszonyod nekem a liba méját. A hitközség természetesen a következő felőrában már mindenről informálva volt. Gavrilé családja közöltségen élelmeztetett a szombaton, a gróf, a község meggyura pedig minden szombatra, amikor otthon volt, egy hitközségi ludat kapott ajándéku. Mindig bökesün füstölt érte. Egyszer egy szegény zsidó beteggyas asszony özszesz költségeit vállalta, másszor a templomnak, vagy a cserának adott valamilyen hasznos ajándékot. Később a gróf hívásására csak évente egyszer, Mártonnapkor hoztak három kóver ludat, fölpanlikázva ezüst tálcán. 1827-ben a gróf a mártonludak fejében a templom tetejéről l-hordatta a nádat és zsinde-lyel fődette be. Amikor a következő évben nála tisztelgett a zsidó hitközség előjárósága ezt monddta:

„Tavaly egy új kalapot csináltattam a templomnak, ezidén mit ajándékozzak neki?” A tagok hirtelen nem tudták megmondani, mi kéltene a templomnak. „Jó, jó, — mondta a gróf — ha nincs nektek, akkor nekem van egy híváságom. Azt kívánom nektek, hogy sose legyen nálamál rosszabb földsuratok.” 1829-ben Zichy Ferraris Károly gróf Bécsben meghalt. Antonius győri püspök temette. Az oroszvári zsidók pedig a mártonludakat — most már csak egy ludat — azóta is hűségesen vitték fölpanlikázva, ezüst tálcán a kegyurnak, most Stefánia főhercegszónyának.

Kohn kis szünetet tartott.

— A háboruban — mondta és bunyorgott — a háboruban sebesülten visszajöttem a frontról és Mártonnapkor én a lábadosó hadnagy vezetem a libás-deputációt a főhercegszóny elé. Akkor jutott eszembe, hogy isten segítségével a háboru után libával fogok kereskedni. Zsidónak, tudod, nem pénz kell, hanem ötlet.

Meg szerettem volna kérdezni, mi ebben az ötlet, de a vonat indult.

— Servesz!

— Elj boldogn!

— Ejnye, most jut eszembe — mondd csak Kohn, megirtad a könyvet arról, hogy az egész vallás egy nagy svindli?

Az induló vonattal jött egy darabig és sokatmondón mosolygott.

— Dehogy irtam, dehogy. Tévedés volt. Nem svindli egyáltalában nem az.

Brassóban Nagyszében és Brassó válogatott csapatai tartják meg városközi revánsmérkőzésüket. A Nagyszében lejátszott első meccs 2:2 arányban eldöntetlenül végződött.

Aradon a kolozsvári Universitáta tartja első mérkőzését az AAC csapatával.

Bánffyhyunadon a KKASE II. csapata a hunyadi csapattal mérte össze erejét.

Nagyváradon a Makkabea és a szatmari Terekvés csapatai selejtező mérkőzésüket játékozták le. A győztes az 1922-23. évi bajnokságért az első osztályban fog játszani.

Atlétikai versenyt Erdélyben és a Bácsánban augusztus 20-án nem tartanak a sportegyesületek.

A Sámson-NAC mérkőzéséhez. Az Új Kelet egyik legutóbbi számban azt írtuk, hogy a nagyváradi AAC 2:0 arányban szenzációs vereséget szenvedett a máramaroszigeti Sámsontól. Strasser Emil, a NAC vezetője annak helyreigazítására kérte fel a csapatot, hogy nem a NAC első, hanem az I. B. és ifjúsági játékosokból álló kombinált csapatát győzte le a máramaroszigeti zsidó futbalcsapat. Rónai, a híres csatár nem játszott és az első csapatból csak Kinyigli és Danóv vettek részt a mérkőzésen. A Sámson szép győzelmének értékét ez a körülmény azonban még kisebbítheti.

Szórakoztató olvasmányok!

Leo Perutz:
9 és 9 között

Jerome K. Jerome:
Három ember egy csónakban

Kassák Lajos:
Misillo királysága

Egy kötet ára 22 Lei

ÚJ KELET könyvostálya
Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

Zsák HAVAS DEZSO
Timisoara
Zsineg
1874
Ponyva

Mártonludakat tehát nemcsak Pozsonyból vittek a császárnak, hanem mint Kohn példája mutatja, azon a vidéken kisebb hatalmasságoknak is. A csehslavák köztársasággal perze ez az egész középkor-izü adómaradvány megszűnt. De ebből az alkalomból föl lehet eleveníteni a császár és Joel Wolf, a pozsonyi ortodoxok öreg ros hákholjának esetét.

Az eset évről-évre unalmas egyformaságában így játszódott le.

A hitközség választmányának néhány kijelölt tagja, élükön a csupasz-képű, nehézkes járású Joel Wolffal tizenkét kövér, tisztára kopaszított ludat hozott a Burgba. Azután a fogadóteremben Nepallek szertartásmester jelenlétében az öreg Joel Wolf kivette redingótja belső zsebéből a felköszöntőt és szóról-azóra ezt mondta:

K. u. k. Apostolische Majestät!
Allergnädigster Herr!

Hente ist wider der glückliche Tag, an welchem es durch allerhöchste Huld und Gnade Eurer Majestät der allerunterthänigsten Pressburger ier. Cultus-Gemeinde gestattet ist ihre tiefste Verehrung und Huldigung an den Stufen der Thronen ehrfurchtsvoll zu unterbreiten.

Geruhen Eure Majestät die Versicherung der unwandelbaren, hingebungsvollsten Treue dieser Gemeinde für die geheiligte Person Eurer Majestät allergnädigst entgegen zu nehmen. Der Allmächtige segne und erhalte bis in die spätesten Jahren Euer Majestät und Ihre Majestät,

KÖZGAZDASÁG

Hétfőn nyílik meg a devizatörzsde Bukarestben

Miért deferált a francia piac a román gabonaexportöröknek

Hétfőn, augusztus 21-én életbe lépnek az intézkedések, amelyeket a devizatörzsde felállításával és működésével kapcsolatban adott ki a pénzügyminiszter. A rendelet szerint holnaptól kezdve minden devizaváltás és csekk-ügylet a hivatalos közvetítők lajstromába kell bevezetni, az ügyletet magát pedig kizárólag a törzsde közvetítésével lehet lebonyolítani.

Az ügynökök kötelesek naponként délután 4-5 óra között a központi irodának bejelenteni az összes kötéseket. Az iroda az iparkamara helyiségében van elhelyezve, Dumitrescu delegátus vezetése alatt, aki a lajstromozást is eszközözi. A bukaresti törzsde szindikátusa ezeket az intézkedéseket már tudomására adta az összes bankoknak.

A rendelet megszegői ellen szigorú megtorlást alkalmaznak, valamint olyanok ellen is, akik nem törődnek a kötésekkel, de mégis kötetnek devizát, valuta vagy csekk-ügyletet. Az eljárást a büntetőtörvénykönyv 207. paragrafusára alapján indítják meg.

A devizatörzsde most meginduló működése kétségkívül kihat az árfolyamokra, bár kissé megkésve történik. A devizatörzsde elsősorban a magas lei-kurzus lett volna hivatalos átlancósítani. A rendeletet pedig csak most hajlítják végre, amikor a lei újól 7-8 centimesra esett vissza.

A lei visszacsúszását különben várják és a gabonaexportörök egyenesen kívánták is. Nagyon valószínű, hogy a lei újabb hanyatlását éppen az exportörök ellentállása idézte elő, akik ilyenformán ellenállása idézte elő, akik ilyenformán elérhetik egy hónappal előbb remélt nyereségeiket. Az exportörök akciójának sikere a párisi spekuláció ellen nagy feltűnést keltett és sok vitára adott alkalmat. Az igazság azonban az, hogy a valuták áralakulására a spekuláció csak akkor tudja feltétel nélkül kifejtteni hatását, ha nem ütközik szembe realis

üzletkötésekkel. A jelen esetben pedig a román gabona importja Franciaországba a legrealisabb üzleti érdek, mert a román gabona minőségével sem a kanadai, sem más gabona nem versenyezhet. A francia és más buzáknak glutein tartalma alig 20-25 százalék, míg a román buza 40 százalékot is több gluteint tartalmaz. Ilyenformán a francia lisztet fölöztelő román búzaliszttal kell keverni, hogy megfeleljen az igényeknek. Eért voltak kénytelenek a franciák deferálni a román termelők és exportörök kívánásainak és kénytelenek voltak megszerezni a román gabonát az exportörök által diktált árakon is. Ennek a következménye volt, hogy a lei 1370 ról 7 és 8 centimesra esett vissza.

A kormány a visszacsúszást nem is igyekezett meggátolni, mert megvan róla győződve, hogy hamarosan újól megerősödik a román valuta. Hivatalos kommunikét is adott ki a pénzügyminiszter, amely így szól:

— Az utolsó párisi jelentések valótánk újabb elértéktelenedést adják hírül. Ez ne aggassa kereskedőinket és iparosainkat, mert csak a spekuláció műve, amely tendenciózus híreket terjeszt országunkról. Hamarosan lebonyolítjuk a gabonaexportot, rendezzük költségvetésünket és átszervezzük pénzügyi rendszerünket, ami realis értékre fogja emelni a leit. A devizatörzsde, amelyet a napokban megnyitunk, meg fog felelni hivatásának és a magas értéket stabilizálni fogja.

A bukaresti pénzpiac kedvezően itéli meg az új helyzetet. A lei esése a gabonakampányra nagy nyereség, a devizatörzsde működése iránt pedig bizalommal vannak.

Belföld

(x) A CFR vezérigazgatósága be-szüntette a nyílt pályán való rakodást. A CFR bukaresti vezérigazgatósága legújabb rendeletével betiltotta a nyílt pályán való rakodást. Az állomásoktól nagy távolságban lakó nagytermelők kénytelenek lesznek termékeiket 20-30 kilométerre kocsin szállítani. Az eddig érvényben volt rendelet szerint az a termelő, akinek gazdasága távol fe-küdt a legközelebbi vasútállomástól, termékeit a gazdaságához legközelebb eső sínpáron vagonirozhatta be, mert a CFR minden különösebb utánjárás nélkül rendelkezésére bo-csátotta a szükséges vagonokat. Az új rendelkezés teljesen kizárólag érte az érdekelteket. A vezérigazga-tóság indokolatlan rendelete súlyos kihatással lesz a folyamatos termelésre és a városok közellátására. A nagytermelők nem tudják termékeiket állati erővel szállítani, mert ez horribilis éremelkedéssel járna. Iparvasutak építésére pedig gondolni sem lehet, mert az egyrészt milliós töke-befektetést igényel, másrészt az esetleges építés évekig tarthat. Mivel a CFR vezérigazgatósága nem adott haladékot az iparvágányok építésére, az a helyzet állt elő, hogy a nagy-termelők kénytelenek lesznek a ter-melést redukálni, mert terményeiket nem képesek továbbítani. Ez a le-hetetlen helyzet rövidesen éreztetni fogja hatását, mert a nagyvárosok piacaira való felhozatal lényegesen csökkenni fog, ami az árak újabb emelkedését vonja maga után. Er-tesülésünk szerint a nagy konsternációt okozó rendelet ellen az ér-dek képviselők nyomtatékosan inter-venálni fognak az illetékeseknél és remélhető, hogy a rendeletet rövid időn belül visszavonják.

(x) Románia egyiptomi exportja. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium kivonatot közöl a kairói román követ jelentéséből, amelyből a romániai kelet felé irányuló exportról a következő adatokat ismerjük meg: Románia az 1922. év első három hónapjában pet-

róleumot, fát, gyümölcsöt és babot szállított Egyiptomba összesen két és félmillió aranylei értékben. Az előző év ugyanezen három hónapjában ez a kivitel alig érte el a 13 millió aranylei értéket. A kivitel megkétszereződésének oka egyrészt az Egyiptomban megindult erős építkezés és az, hogy Egyiptomból a román árut tovább szállították Palesztinába és Szíriába.

Külföld

(x) Az Osztrák Magyar Bank kiadja a letétben tartott értékeket. Bécsből írják: Az osztrák kormány f. l. hívja az utóállamok érdekelteit polgárainak figyelmét az Osztrák-Magyar Bank igazgató-ágának az intézkedésére, amely szerint a volt közös jegy-banknál letétben elhelyezett értékeket kiadja. Az igénylő irásos bizo-nyítékokkal kell igazolják, hogy a letét értékek tulajdonukai képeit.

Nyiltér

E rovatban közöltékért a beküldő felelős

Nyilatkozat

Tisztelt Szerkesztőség!

Napok óta járja be a hír az erdélyi sajtót, hogy Moldován Pop Dénes szab-d-ágoit leltész, cégtársam a Moldován és Frankel cégben, ellene feljelentést tett a cluji kir. ügyész-ségen hűlten kezelés, sikkasztás, ok-irathamisítás, rablás, stbi büncse-lemények miatt.

Mivel a feljelentés megtétele, nem tartom illőnek, hogy előbe vág-jak a bírói nyomozásnak, mely hi-vatva van fényt vetni a feljelentés valód ságára.

Ezért röviden jelezni kívánom, hogy cégtársam magánjogi igényei, — ha ugyan ilyeseket velem szemben támaszthatna is, vagy a cég elszé-mölése — csakis: magánjogi követelés tárgya lehet s a cégtagok szerződéses megállapodása szerint ez: választott bíróság előtt érvényesíthető.

A cég számadásainak helyességé-ért teljes anyagi és erkölcsi felelősséget vállaltok mindenkivel szemben. De ez a feljelentés magán viseli a zsarolás jellegét. Zsarolni nem hagyom magam és semmiféle feljelentéssel nem lehet engem ijesztetni.

Büntetői zárlat elrendeléséről szó sincs, mert a nyomozó rendőrhatság egyedül a Moldován és Frankel cég könyveit vonta be, hogy azt könyv-szakértők által megvizsgálta.

Cégtársam eljárását, hogy polgári elszámolási igényét — a büntető bíróság előtt akarja érvényesíteni, csak köszönettel veszem tudomásul, elvégre illő dolog, hogy ő is dolgoz-zék már valamit, mert eddig mindig csak akkor vett részt a cég ügyeiben, ha pénzt akart felvenni. De a pénz-források is kipadnak egyszer — s akkor igazán nem marad egyéb hátra a cégtársnak, minthogy cégtársa ellen feljelentést tegyen.

Kérem ismerőseimet, hogy véle-ményüket az ügy jogerős befejezéséig fűgesszék fel.

Cluj, 1922 augusztus 18-án.

Tisztelettel
Frenkel Mór.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat B. T.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Bocshor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagy-ban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megren-deléseket kis postacsomagokban is eszközölök.

Vagontételnél 5 százalékos kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szem-ben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 8-87. szám.

Megnyílt! Schwartz Ignác
könyv- és papirkereskedése
Olcsó árak! Str. G. Bariúu (Malom-u.) 16

SZÍNHÁZ

MA

Vasárnap: 3 ó

dik rész
frakkal,
helyarák
(Olcsó
kabaré,
ment. H
mód. B)
dégjének

A műsorra t

megváltat

A magyar

Egy hét mu
színház kapu
henten, új am
gyülnék össze-
küzdelmes mu-
ban nem szün-
aprólékos rész-
dolgoznak a j

Az újdonság
szenczióknak
gatóság munk-
változatok idé-
szinbáznak, a
készületek. M
ságot fog hozni
c. drámáját, a
ejtette Wien é
hétven lesz új
művészi szen

A színház
dolgoznak a
román színhá-
ként a magya-
ruhatárról, di-
ról kellett go-
val s minden
készséggel si-
gatóságának
remélhetőleg
dájuk nem.

A színház
emberileg le-
katasztrófális
A közönség
kedve a szín-
részéről is ig-
szinészet vi-
A román s
államotól.

A magyar
a várostól.
ségeben. Telje-
S most már
rült, ha a m
legyen tovább
akkor témog-
mentés embe

Elsősorban
bérletre kell
a színház ga-
nagy az áid-
bérlet-összeg
tükletlenül ké-
fizethető.

Nem köny-
nem olyan
ellenzolgált

Ha nem
közönség a
Kolozsvártól
fog senyvéd

Aki bérlet,
mert hiszen
megszokott
előtt tüleked

Aki bérlet,
mert hiszen
mint a bérle

Aki a tám-
az sirásója
nek.

Az évad-
dődik s az
azoknak, ak
jegyezték a
helyüket.

bezárolag m
Bérelni r
1 óráig s e
színház tük

A jövő hé-
16k névsorá
színház vé

A széke-
egy okievel
lesz a felá-
tanítás és

Megkívánta
nyelvítudás
állami tanít

tember 15-
írott iskolá-
dók be.

Odorheiu
tus 1.

Gottesma
iskolaszó

Teius o
pekre
Dotáció 15
megtérítésb
Pályázatok

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Vasárnap: 3 óra: Sándor Máttyás. Második rész: Antekirrt orvos. (Olesó helyárral.) 5 óra: Ugyanaz. (Olesó helyárral.) 7 óra: Ugyanaz. (Olesó helyárral.) 9 óra: Kortti kabaré. Gazsi és Merczes. A gyüttment. Halló te vagy az édes? A masamód. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégszereplésével.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

A magyar színház bérllet-hirdetése

Egy hét múlva ismét megnyílnak a magyar színház kapui. Hatheti szünetük után pihentek, új ambíciókkal, friss munkakedvvel gyűlnek össze színészeink s megkezdik nehéz, küzdelmes munkájukat. Az igazgatói irodákban nem szünetel a munka. Lázasan minden aprólékos részletre kiterjedő gondossággal dolgoznak a jövő évad munkatervén.

Az újdonságoknak, reprizeknek, művészi szennyezéseknek végnélküli sora van az igazgatóság munkatervében. Soha olyan gazdag, változatos időnye nem volt még a kolozsvári színháznak, amintre most folynak az előkészületek. Már az első hét műsora újdonságot fog hozni: Hans Müller világhírű Tűzek drámáját, amely tavaly valóságos lázba ejtette Wien és Budapest közönségét. Minden héten lesz újdonság, repri, vagy valami más művészi szenzáció.

A színház műhelyeiben is éjjel-nappal dolgoznak a munkás kezek. Minthogy a román színház többé nem adja át kölcsönként a magyar színház volt felszerelését, új ruhátról, díszlet-tről, kellékről, butorokról kellett gondoskodni. Emborföltői munkával s minden képzeletet meghaladó áldozatkészséggel sikerült a magyar színház igazgatóságának új felszerelést teremtenie s remélhetőleg a jövő időnyben semmi akadályuk nem lesz az előadásoknak.

A színház a maga részéről mindent, ami emberileg lehetővé volt, megtett, hogy a katasztrófális válsággal megbirkózzék.

A közönségben most már a sor, hogy vetekező a színház áldozatkészségével, a maga részéről is igyekezzék megmenteni a magyar színházat viharvert hajóját.

A román színház milliókat kap évente az államtól.

A magyar színház sem az államtól, sem a várostól, sehonnán sem részesül segítségen. Teljesen a maga erejére van utalva. S most már minden segélyforrása kimerült, ha a magyar közönség az akarja, hogy legyen továbbra is magyar nyelvű színháza, akkor támogatnia kell a színházat a megmentés emberföltői erőfeszítésében.

Elsősorban is mindenkinek, aki teheti, bérelnie kell egy-egy helyet. Az évad-bérllet a színház gazdasági helyzetének alapja. Nem nagy az áldozat, amit kérünk, hiszen a bérllet-összeg a mai árhoz viszonyítva jelentéktelenül kevés s amellől havi részletekben fizethető.

Nem könyörödományt kér a színház, hanem olyan támogatást, amelyért bőséges ellenszolgáltatást nyújt.

Ha nem hallgatja meg a tehetős magyar közönség a színház körö szavát, akkor Kolozsvártól 100 éves büszke múlt után el fog senyvedni a magyar színészet.

Aki bérel, a saját kényelmét szolgálja, mert hiszen minden előadásra megvan a megszokott helye, nem kell érte a pénztár előtt telekudnie.

Aki bérel, az olcsóbban jut a jegyéhoz, mert hiszen a jegyek napi árai magasabbak mint a bérlletárak.

Aki a támogatását közönnyesen megvonja, az írásója a kolozsvári magyar színészetnek.

Az évad-bérllet szeptember hó 5-én kezdődik s az igazgatóság alkalmat akar adni azoknak, akik eddig bármely okból nem jegyezték elő bérlletüket, hogy biztosíthassák helyüket. A titkári hivatal e hó 31-ig bejárólág még elfogad bérllet-jelentkezéseket.

Bérllet minden nap délelőtti 10 órától 1 óráig s este 6 órától 9 óráig lehet a magyar színház titkári irodájában.

A jövő héten közölni fogjuk az összes bérllet névsorát, azokét, akik megértették a színház részkiallítását.

Pályázat

A székelyudvarhelyi zsidó hitközséghez egy okleveles tanító kerestetik. Kötelessége lesz a felállítandó elemi iskolánkban való tanítás és a középiskolákban a hitoktatás. Megkivántatik a héber, román és német nyelvtudás és vallásos életmód. Fizetése az állami tanítók fizetése lenne. Az állás szeptember 15-én foglalandó el. Pályázatok alulírott iskolaszékhez szeptember 1-ig adandók be.

Ordheiu (Székelyudvarhely), 1922 augusztus 1.

Gottesmann Vilmos, Dénes Samu, iskolaszéki jegyző. 4431 isksz. elnök.

Pályázat

Teius orth izr. hitközség a nagy ünnepekre előírt zsidó előimádkozót keres. Dóció 1200 leu és utiköltség. Utiköltség megtérítésben csak a megbízottak részesülnek. Pályázatok az elnökséghez küldendők.

Befőttes UVEG hitelesített palackok és poharak, Tábla G függő és fali

Lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

1353

Ausländer Lajos Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54, En-gros! En-detail!

Marx-féle Emaillakk, Bernsteinpadlóakk, Kocsilakkok, Copál, Damár, Bör, Iskolatáblalakkok, stb.

Nürnbergi esetek gyári lerakata

Nagy raktár valódi német vegyi és fődfestékekben és mindennemű festék-árakban, valamint festőszerszámokban

Rados & Co. Cluj,

Calea Regele Ferdinand 21. sz. Telefon 692. 1360-1

Nagyobb mennyiségben érkezett:

Anilin (Meister Lucius-féle), vegyi termékek és földfestékek. Ultramarin vegytiszta, külföldi lakkok és zománcok. Diana sóbor-szesz, enyv, ecetsav, valódi terpentín, Schellack T. N. Oranje

kefeárak KALMÁR

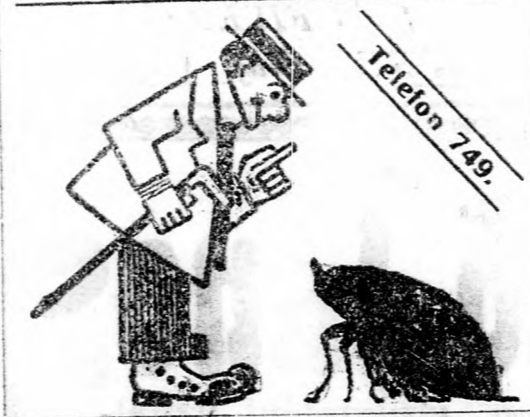
áruforgalmi rt. fűszer, festék és gyarmatáru nagykereskedésében, CLUJ (Kolozsvár). Fő-tízlet: Strada Regina Maria (Deak Ferenc-u.) 42. Telefon: 425. Fióküzlet: Strada Ragulul (Csertörő-utca) 56. Telefon: 5-44. 1354

Poloskát

a legmesszebbmenő garancia mellett irt

GRATZ Cluj-Kolozsvár, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 16. Nagobb megrendelést vidékre is vállal.

Telefon 749.

Eiőrehaladott nyári igény miatt az összes nyári anyagok mélyen leszállított árban kaphatók

Heller, Weisz & Molnár

női évat-áruházában Cluj, Wesselényi-u. 6. 1334

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norlnbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Rókát és más fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage

Ajánlja saját készítményű sérvkötőt, haskötőt stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 0000

Markovits F. ékszerész, Arany- ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, Cluj, Wesselényi-utca 20. sz. ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1393

Gabona, liszt és műszaki célokra új és használt

Zsák nagy tételekben a legelőnyösebb áron Pongva Weisz Kálmán Oradea-Mare Telefon 905

Távirati c.: Weisz Kálmán. — Kötél, zsinag, vitorlavászon nagyraktár.

Külföldi likőr és pezsgő Lucullus-nál Oradea-Mare, különlegességek kaphatók Bémer-tér 1392

ÁTUTALÁSOKNYIL! a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a Forgalmi Bank Rt. Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak. Telefon 1-69 és 7-25.

Telefon 81. LÁDAGYÁR Mindenmely ládát és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legelőnyösebb naplaron. Sajovics és Lebovits fakeskerkedés és ládagyar Strada Cernantii (Kajántói-u.) 1. szám.

Uj! Megnyilt Uj! Clujon a Bolyai-utcaiban ROSMANN MIHÁLY szücsműhelye ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jütányosan és pontosan eszközöl. 1387

Máramarosi Takarékpénztár Rt. Sigethul-Marmatiel (Máramarossziget) Alapítva 1898. Telefonszám 114-111. Táviratcím Máramarositakarék. Idegen pénzek vétele és eladása. Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattal mellett gyümölcsözlet. Váltók leszámitolása és ipari vállalatok finansirozása. 1378

MODERN ÜVEGCISISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR Péchy és Társa Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381 Készíti a legjobb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben. Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

Szörmék művészies feldolgozása! Eredeti modellek! Eredeti modellek! Déri Lajos, Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unio-u.)

